

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2ObdoZ/2/2023
Identifikačné číslo spisu:	1518207612
Dátum vydania rozhodnutia:	31.10.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Soňa Pekarčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1518207612.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a členiek senátu JUDr. Beaty Miničovej a JUDr. Ivany Izakovičovej, v spore žalobkyne ČSOB Leasing, a.s., Žižkova 11, Bratislava, IČO: 35 704 713, zastúpenej advokátskou kanceláriou JÁNSKÝ & PARTNERS, s.r.o., advokátska kancelária, Štúrova 13, Nitra, IČO: 47 249 650, proti žalovaným: 1/ TRANSPPEED s.r.o., Toryská 42, Bratislava, IČO: 36 737 712, (obchodná spoločnosť zanikla ex offio, výmazom 13. augusta 2014) 2/ C. E., L. X. C. XXXX, K. XXX/XX, J., zastúpenému advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Nagyová Tenkač, s.r.o., Ružinovská 42, Bratislava, IČO: 36 862 169, o zaplatenie 61 644,68 eura s príslušenstvom a odmenou zo zmenky, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. B5-4CbZm/59/2018, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2022 č. k. 2CoZm/13/2020-291, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. marca 2022 č. k. 2CoZm/13/2020-291, a rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 25. októbra 2019 č. k. 4CbZm/59/2018-223, z r u š u j e a v e c v r a c i a Mestskému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) prvým rozsudkom z 15. apríla 2015 č. k. 3CbZm/6/2013-74, návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu zamietol pre neplatnosť zmienek a žalovanému 2/ náhradu trov námietkového konania nepriznal. Neplatnosť zmienek konštatoval súd prvej inštancie z dôvodu, že na predložených zmenkách je údaj označujúci menu, v ktorej má byť zmenková suma platená, uvedená v číselnom vyjadrení prípustná skratka „eur“ spolu so skratkou „Sk“. Keďže oba údaje označujúce menu sú rovnocenné, spôsobovali vnútorný rozpor zmienek, ktorá skutočnosť mala podľa súdu prvej inštancie za následok ich neplatnosť.

2. O odvolaní žalobkyne rozhodol Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. októbra 2015 č. k. 3CoZm/94/2015-112 tak, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V rámci odôvodnenia odvolací súd uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil so závermi súdu prvej inštancie, v zmysle ktorých vystaviteľom doplnený text nemá prednosť pred textom na zmenke skôr vytlačeným, a preto platobný príkaz obsahujúci rozporné údaje meny je nutné považovať za neurčitý. Dôraz odvolací súd kládol na

určitosť, ktorú je nutné posudzovať zo všeobecného hľadiska, teda z pohľadu kohokoľvek, a nie len z pohľadu určitých osôb, ktoré majú vedomosť o okolnostiach, za ktorých bola zmenka vystavená. S poukazom na zásadu zmenkovej prísnosti (*rigor cambialis*), ktorá sa v zmenkovom práve uplatňuje, je zmenku potrebné interpretovať tak, akoby interpretujúca osoba videla len zmenku a nemala žiadnu vedomosť o okolnostiach emisie zmenky.

3. O dovolaní žalobkyne podanom podľa ust. § 238 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) a ust. § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017 tak, že napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2015 č. k. 3CoZm/94/2015-112 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 15. apríla 2015 č. k. 3CbZm/6/2013-74 z procesných dôvodov zrušil. Tieto procesné dôvody spočívali v tom, že napriek zániku žalovaného 1/ výmazom ex offa z obchodného registra, s ním súdy konali a ďalej, že súd prvej inštancie uznesením z 19. novembra 2014 č. k. 3CbZm/6/2013-61 vylúčil na samostatné konanie časť o zaplatenie 42 001,33 eura s príslušenstvom a odmenou zo zmenky, avšak v konečnom výroku toto vylúčenie na samostatné konanie nezohľadnil a zamietol návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu ako celok.

4. V rámci odôvodnenia svojho uznesenia (5Obdo/8/2017) Najvyšší súd Slovenskej republiky v bode 18. skonštatoval, že údaj pri číselnom vyjadrení meny zmenkovej sumy „eur“ a súčasne „Sk“ spôsobuje vnútorný rozpor zmenky, pretože ide o dva navzájom si konkurujúce údaje meny bez zmeny zmenkovej sumy.

5. Po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky súdu prvej inštancie a odstránení procesných pochybení, súd prvej inštancie rozhodol v poradí druhým rozsudkom z 25. októbra 2019 č. k. 4CbZm/59/2018-223 tak, že žalobu voči žalovanému 2/ zamietol v časti zmenkovej sumy 61 644,68 eura spolu so 6% ročným úrokom zo sumy 61 644,68 eura od 13. januára 2010 do zaplatenia a zmenkovej odmeny vo výške 205,49 eura. Súčasne žalovanému 2/ voči žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.

6. S poukazom na ust. § 455 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) súd prvej inštancie upozornil, že ako súd nižšej inštancie je povinný riadiť sa právnym názorom dovolacieho súdu uvedeným v rozhodnutí, ktorým zrušil rozhodnutie súdu nižšej inštancie. V prípade, ak by došlo k zmene skutkových zistení, súd prvej inštancie by nebol viazaný právnym názorom dovolacieho súdu. Nakoľko k zmene skutkových okolností nedošlo, súd prvej inštancie bol toho názoru, že je pre neho záväzný právny názor obsiahnutý v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, že predložené zmenky sú neplatné pre ich vnútorný rozpor.

7. Na podporu správnosti právneho názoru o neplatnosti zmienok súd prvej inštancie okrem záväzného názoru vysloveného Najvyšším súdom Slovenskej republiky v zrušovacom uznesení (5Obdo/8/2017) poukázal aj na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 28. augusta 2012 sp. zn. 16CoZm/3/2012 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 4. októbra 2012 sp. zn. 1CoZm/5/2012. Okrem uvedenej judikatúry súd prvej inštancie upriamil pozornosť aj na právnu teóriu, podľa ktorej „Ponechaním predtlačenej meny slovenskej koruny „SKK“ majiteľ zmenky znehodnotil, pretože na nej ponechal dva vnútorne rozporné údaje, a to „SKK“ a „EUR.“ (Jablonka, B. Zákon zmenkový a šekový, Komentár, Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, 18-19 s.).

8. S prihliadnutím na vyššie uvedené súd prvej inštancie zdôraznil, že ak bola na skôr vydaných zmenkách uvedená mena „Sk“, bolo možné v zmysle čl. III § 9a ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. zmenkového a šekového zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „zmenkový zákon“) na zmenke vyznačiť zmenu meny, najčastejšie preškrtnutím pôvodnej meny „Sk“ a dopísaním novej meny „eur“. Údaje dopísané rukou nemajú podľa názoru súdu prvej inštancie prednosť pred údajmi predtlačenými na formulári.

9. Vo vzťahu k argumentácii žalobkyne týkajúcej sa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, ktorý prezentuje opačný názor, ako zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky v zrušovacom uznesení z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, súd prvej inštancie bol toho názoru, že záver vyslovený v rozhodnutí sp. zn. 3Obdo/65/2017 nemohol pri svojom rozhodovaní zohľadniť, pretože v tomto konaní je v zmysle § 455 CSP záväzné stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedené práve v zrušujúcom uznesení sp. zn. 5Obdo/8/2017.

10. Nakoľko mal žalovaný 2/ v spore plný úspech, súd prvej inštancie mu priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v celom rozsahu. Vzhľadom na úspech žalovaného 2/ tak v odvolacom, ako aj dovolacom konaní, nárok na náhradu trov konania mu súd prvej inštancie priznal za prvoinštančné konanie, odvolacie konanie ako aj dovolacie konanie.

11. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Bratislave v poradí druhým rozsudkom z 29. marca 2022 č. k. 2CoZm/13/2020-291, rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 25. októbra 2019 č. k. 4CbZm/59/2018-223 potvrdil s tým, že žalovanému 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

12. Potvrdenie správnosti odôvodnenia napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd konštatoval v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP, a to vzhľadom na správne zistený skutkový stav a správny právny záver, podľa ktorého uvedenie dvoch mien súčasne spôsobuje vnútorný rozpor zmenky s následkom neplatnosti. Odvolací súd kládol dôraz na viazanosť súdu prvej inštancie predovšetkým právnym názorom dovolacieho súdu v zrušovacom uznesení sp. zn. 5Obdo/8/2017. Z uvedeného dôvodu odvoláciu argumentáciu žalobkyne, podľa ktorej ňou zvolená realizácia vyplňovacieho práva k blankozmenkám bola a je v súlade so zákonom, neposúdil ako dôvodnú, a to ani s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017.

13. Správnosť záveru súdu prvej inštancie o záväznosti právneho názoru dovolacieho súdu vzhliadol odvolací súd aj v tom, že pokiaľ nedošlo po zrušení veci v súdnom konaní k zmene skutkových zistení, ktoré sú odlišné od pôvodných výsledkov dokazovania, záväznosť právneho názoru dovolacieho súdu zostáva zachovaná. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 1. marca 2002 sp. zn. 2Cdo/104/2001, ZSP 12/2002, podľa ktorého: „Ak dovolací súd zruší rozhodnutie súdu nižšieho stupňa, je súd nižšieho stupňa viazaný právnym názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva, ako aj pri aplikácii procesných predpisov. Nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu zakladá dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. d) OSP“. Tým, že preukázateľne nedošlo po zrušení rozsudkov oboch súdov nižšej inštancie k zmene skutkového stavu, súdy boli povinné právny názor dovolacieho súdu rešpektovať. Odvolací súd preto vyjadril nesúhlas s názorom žalobkyne, že súd prvej inštancie iba nekriticky prevzal názor dovolacieho súdu o neplatnosti zmeniek, ktorý právny názor nebol základom pre zrušenie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

14. Odvolací súd vo svojom prvom rozsudku vyslovil prípustnosť dovolania, pretože sa jednalo o rozhodnutie zásadného právneho významu podľa ust. § 238 ods. 3 OSP. Zásadnú právnu otázku odvolací súd videl vo vyriešení platnosti, resp. neplatnosti zmeniek, ak zmenky obsahujú po zmene meny z „Sk“ na „eur“ v Slovenskej republike a v súvislosti s právnou úpravou zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o zavedení meny euro“), pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy na zmenke meny „eur“ a súčasne aj „Sk“. Za potrebné a účelné považoval odvolací súd v napadnutom rozsudku (druhom) citovať odsek 18. zrušovacieho uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, v ktorom odôvodnil právny názor o neplatnosti zmeniek. Argumentácia sa týkala postupu žalobkyne, ktorý podľa dovolacieho súdu nebol v súlade s „čl. II. § 9 zákona č. 659/2007 Z. z., podľa ktorého možno na zmenky a šeky, ktoré znejú na slovenskú menu, vyznačiť zmenu slovenskej meny na euro, pretože na predmetných zmenkách je údaj pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy uvedená mena „eur“ a „Sk“ súčasne, teda dva navzájom si konkurujúce údaje meny bez zmeny zmenkovej sumy. Správny je záver súdu prvej inštancie a dovolacieho súdu, že takto

uvedený údaj je rozporný a tento rozporný údaj, spôsobuje neplatnosť zmeniek".

15. V rámci odôvodnenia odvolací súd poukázal na správnosť názoru súdu prvej inštancie vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, keď skonštatoval, že ide o skutkovo totožný prípad, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky zaujal opačný právny názor oproti názoru v zrušujúcom uznesení v prejednávanej veci. Pri konkurencii dvoch právnych názorov najvyšších súdnych autorít v skutkovo obdobných veciach, bolo podľa odvolacieho súdu nevyhnutné rešpektovať právny názor dovolacieho súdu vyslovený v tomto konaní, navyše podporený judikátúrou aj právnou teóriou. Odvolací súd sa pri rešpektovaní princípu zmenkovej prísnosti priklonil k názoru, že uvedenie dvoch mien súčasne spôsobuje vnútorný rozpor zmenky a vystaviteľ zmenky pochybil, ak na predtlačení zmenkách s uvedením meny Sk zmenu meny nevyznačil (napr. prečiarknutím pôvodnej meny). Za rozhodujúce považoval odvolací súd to, čo je v zmenke, a nie úmysel účastníkov zmenkovo-právneho vzťahu. Materiálna prísnosť tak vyjadruje špecifiká zmenky a neberie do úvahy subjektívne faktory. S prihliadnutím na vyššie uvedené odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

16. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému 2/, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, odvolací súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania s tým, že o ich výške rozhodne súd prvej inštancie.

17. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila tým, že jej súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). V rámci podaného dovolania ďalej uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

18. Dovolateľka bola toho názoru, že napadnutým rozsudkom odvolací súd porušil jej právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia a právo na zachovanie rovnosti strán v konaní. S kolíziou právnych názorov vyslovených v rozhodnutiach dovolacieho súdu (sp. zn. 5Obdo/8/2017 a 3Obdo/65/2017) sa podľa dovolateľky konajúce súdy nevysporiadali, čím neprihľadli na argumentáciu žalobkyne.

19. Napriek vedomosti súdov nižšej inštancie o existencii uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vyslovil opačný právny názor (3Obdo/65/2017) ako zaujal dovolací súd v zrušovacom uznesení (5Obdo/8/2017), podľa dovolateľky nekriticky s poukazom na ust. § 455 CSP prevzali právny názor dovolacieho súdu o neplatnosti zmeniek. Uvedeným postupom súdy nižšej inštancie pochybili a znemožnili tak žalobkyni ako strane sporu uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces.

20. V rámci dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c) CSP dovolateľka formulovala nasledovnú právnu otázku: „Či je platná zmenka, ktorá bola vystavená ako blankozmenka bez uvedenia zmenkovej sumy a dátumu splatnosti zmenky, a ktorá bola následne po zavedení meny euro v Slovenskej republike o tieto údaje doplnená, pričom v číselnom vyjadrení zmenkovej sumy bol okrem dopísaného údaj o mene „eur“ ponechaný aj pôvodne predtlačný údaj o mene „Sk“, a to aj s poukazom na potrebu aplikácie čl. III 9a ods. 2 zmenkového zákona a s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 2 zákona o zavedení meny euro?“.

21. Z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, jasne vyplýva, že na predmetných zmenkách sa nachádzali dva navzájom si konkurujúce údaje meny bez zmeny zmenkovej sumy. Rozpornosť uvedeného údaj mala podľa dovolacieho súdu za následok neplatnosť zmeniek. Naopak, v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, zverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 pod por. č. 47, dovolací súd dospel k záveru, že požiadavke

určitosti zmenkovej sumy ako podstatnej náležitosti cudzej zmenky podľa čl. I 1 bod 2 zmenkového zákona vystavenej do 31. decembra 2008 pôvodne ako blankozmenka nebráni, ak je zmenková suma vyjadrená v totožnej výške číselne aj slovné v mene euro, a to ani v prípade, ak je iba pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy na formulári zmenky používanom v čase jej vystavenia predtlačaná mena „SKK“. Uvedené tak nespôsobuje neplatnosť zmenky, keďže zmenková suma je vyjadrená určitým spôsobom v mene euro.

22. Pozornosť dovolateľka upriamila na to, že sa v konaní vedenom pod sp. zn. 5Obdo/8/2017 a konaní vedenom pod sp. zn. 3Obdo/65/2017 jednalo o skutkovo a právne totožné prípady, osoba žalobkyne bola v oboch prípadoch identická. Žalobkyňa sa v oboch prípadoch rovnako domáhala zaplata nárokov vyplývajúcich z cudzích zmeniek, ktoré boli vystavené do 31. decembra 2008 pôvodne ako blankozmenky bez uvedenia zmenkovej sumy a dátumu splatnosti zmenky, a ktoré boli následne po zavedení meny euro v Slovenskej republike o tieto údaje doplnené, pričom v číselnom vyjadrení zmenkovej sumy bol okrem dopísaného údaja o mene „eur“ ponechaný aj pôvodne predtlačný údaj o mene „Sk“, resp. „SKK“. Oba prípady boli rovnako špecifické v tom, že na vec bolo potrebné aplikovať tiež ust. čl. III 9a ods. 2 zmenkového zákona a ust. § 14 ods. 2 zákona o zavedení euro.

23. Dovolaťka poukázala na znenie ust. § 14 ods. 2 zákona o zavedení meny euro, podľa ktorého: „... Ak listinné cenné papiere znejúce na slovenskú menu nie sú evidované v žiadnej evidencii ani registri cenných papierov, premena ich menovitej hodnoty zo slovenskej meny na eurá je účinná dňom vyznačenia menovitej hodnoty v eurách na príslušné listinné cenné papiere, pričom vyznačenie menovitej hodnoty v eurách na príslušné listinné cenné papiere nemá podľa osobitných predpisov 16) žiadny vplyv na ich platnosť ani na práva a povinnosti, ktoré sú s nimi spojené“.

24. V súvislosti s ust. § 9a ods. 2 Čl. III zmenkového zákona dovolateľka upozornila, že predmetné ustanovenie nebránilo, aby v prípade, ak bola zmenka vystavená ako blankozmenka do 31. decembra 2008 a po 1. januári 2009 bola doplnená o zmenkovú sumu priamo v mene euro bez ohľadu na skutočnosť, že zmenková listina mala podobu zmenkového formulára s predtlačnou menou „Sk“ pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy. Vyznačenie zmeny meny v súvislosti s prechodom na menu euro v Slovenskej republike nie je podľa dovolateľky koncipovaná ako povinnosť, ale ako možnosť.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľka trvá na tom, že ňou zvolená realizácia vyplňovacieho práva k blankozmenkám je v súlade s právnymi predpismi Slovenskej republiky a nemôže mať za následok neurčitosť zmenkovej sumy a z toho vyplývajúcu neplatnosť zmeniek.

26. Dovolaťka preto nepovažuje právne posúdenie odvolacieho súdu, ani súdu prvej inštancie za správne. Ak by v danom prípade odvolací súd správne vyložil a aplikoval ust. čl. III 9a ods. 2 zmenkového zákona, resp. § 14 ods. 2 zákona o zavedení meny euro, dospel by k záveru, že požiadavke určitosti zmenkovej sumy ako podstatnej náležitosti cudzej zmenky podľa čl. I 1 bod 2 zmenkového zákona vystavenej do 31. decembra 2008 pôvodne ako blankozmenka nebráni, ak je zmenková suma vyjadrená v totožnej výške číselne aj slovné v mene euro, a to ani v prípade, ak je iba pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy na formulári zmenky používanom v čase jej vystavenia predtlačaná mena „Sk“. Preto v takom prípade nie je zmenka neplatná, keďže zmenková suma je vyjadrená určitým spôsobom v mene euro.

27. V závere dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

28. K dovolaniu žalobkyne podal svoje vyjadrenie žalovaný 2/, v ktorom uviedol, že prípustnosť dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f) CSP ani podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c) CSP nie je daná. Argumentáciu použitú žalobkyňou žalovaný 2/ nepovažuje za správnu.

29. Postup konajúcich súdov, ktoré si osvojili názor dovolacieho súdu vyjadreného v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, považuje žalovaný 2/

za správny, a to s poukazom na záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrený v uznesení z 8. februára 2012 sp. zn. 6Cdo/227/2011, podľa ktorého: „Súd nižšieho stupňa je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva (napr. z hľadiska toho, ktorý právny predpis má byť aplikovaný, ako ho treba interpretovať), ako aj pri aplikácii procesných predpisov (napríklad z aspektu dovolacím súdom vytýkaných väd dokazovania, iných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci)“.

30. Právny názor dovolacieho súdu, vyjadrený ku hmotnoprávnej otázke (ne)platnosti zmienek, nie je podľa žalovaného 2/ možné izolovať a v ďalšom konaní na neho neprihliadať, argumentujúc kasačnou záväznosťou len po procesnej stránke. Takýto postup by bol nesprávny, pretože by narušoval právnú istotu strán sporu, vrátane žalovaného 2/, ktorý rovnako ako žalobkyňa má právo na spravodlivý súdny proces, súčasťou ktorého je aj právo na súdnu ochranu a na dodržiavanie princípu právnej istoty. Žalovaný 2/ považoval odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu a rovnako aj odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie za dostatočné, pretože sa v nich konajúce súdy zaoberali okrem iného aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017.

31. Žalovaný 2/ upozornil, že v našom právnom poriadku existuje tzv. kasačná záväznosť súdneho rozhodnutia, pri ktorej je neprípustný odklon od právneho názoru dovolacieho súdu, ak nedošlo ku zmene skutkových okolností alebo právnej úpravy, ale aj tzv. precedenčná záväznosť, ktorá spočíva v požiadavke, aby súdy v rovnakej, alebo obdobnej situácii rozhodovali rovnako, s prihliadnutím na súdne rozhodnutia, vydané v iných, obdobných prípadoch. Nedodržanie kasačnej záväznosti zo strany súdov nižších inštancií má za následok porušenie práva strany sporu na spravodlivý súdny proces. Dôraz žalovaný 2/ kládol na to, že pri kasačnej závislosti neexistuje priestor na právnú diskusiu s dovolacím súdom. Naopak, odklon od právnych názorov vyšších súdnych autorít zo strany súdov nižších inštancií je možný za predpokladu poskytnutia relevantnej, vhodnej, zmysluplnej úvahy s konkurujúcim súdnym rozhodnutím, avšak výlučne v rámci precedenčnej záväznosti. Žalovaný 2/ odmieta, že by pri strete kasačnej záväznosti s judikatórnou (precedenčnou) záväznosťou mala precedenčná záväznosť vyššiu právnú silu.

32. Podporne žalovaný 2/ poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. decembra 2011 sp. zn. 2Cdo/155/2011, podľa ktorého: „V konaní nasledujúcom po kasačnom rozhodnutí preto nie je priestor pre úvahy, či je právny názor najvyššieho súdu správny, fundovaný, či úplný. Toto pravidlo neplynie z presvedčenia najvyššieho súdu o svojej vlastnej neomylnosti - na rozdiel od krajského súdu, ale z nutnosti definitívne ukončiť konkrétny spor a predísť nekonečnému súdnemu presúvaniu spisu medzi súdmi, čo by neúmerne predlžovalo konanie, a tým porušovalo ústavné práva účastníkov na skončenie veci v primeranej dobe a na spravodlivý proces“.

33. Neprípustnosť dovolania žalobkyne žalovaný 2/ odôvodnil práve zásadným rozdielom medzi kasačnou a precedenčnou záväznosťou súdnych rozhodnutí.

34. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c) CSP žalovaný uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, ale záviselo od právnej otázky, už vyriešenej zo strany dovolacieho súdu v tomto (konkrétnom) prejednávacom súdnom spore, pričom odvolací súd bol inštančne viazaný týmto právnym názorom. Za neprípustné považuje žalovaný 2/, aby dovolací súd opakovane rozhodoval o dovolaní v tejto istej veci a opakovane posudzoval tú istú právnú otázku, ktorú už raz vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v tejto veci vyriešil, pretože tomu bráni práve kasačná záväznosť súdnych rozhodnutí, zakotvená v ust. § 455 CSP.

35. Za potrebné považoval žalovaný 2/ uviesť, že v uznesení Najvyšší súd Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, rozhodoval o prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, aj keď v tom čase už existovalo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, ktoré riešilo totožnú právnú otázku (s ktorým sa vôbec nevysporiadal) a

rozhodol o nej odlišne od skoršieho súdneho rozhodnutia. S prihliadnutím na uvedené považuje žalovaný 2/ právny názor, vyslovený v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, za nesprávny.

36. Bez ohľadu na tvrdenie dovolateľky o možnosti vykonania zmeny meny na zmenke, nie jej povinnosti, žalovaný 2/ apeloval na to, že musí ísť o vyznačenie zmeny, a nie o doplnenie údajov o mene euro (EUR) popri slovenskej mene (Sk). Uvedený úkon - vyznačenie zmeny - nie je podľa žalovaného 2/ možné posudzovať ako správne vykonaný v prípade, ak vedľa seba sú uvedené dva rovnocenné údaje o mene - „eur“ a „Sk“. Na potvrdenie správnosti svojho názoru žalovaný 2/ poukázal na konštatovanie, podľa ktorého: „Ponechaním predtlačenej meny slovenskej koruny „SKK“ majiteľ zmenku znehodnotil, pretože na nej ponechal dva vnútorné údaje, a to „SKK“ a „EUR.“ (Jablonka, B. Zákon zmenkový a šekový, Komentár, Bratislava : Wolters Kluwer, 2017, 19 s.)

37. Argumentácia žalobkyne o výkladových pravidlách, zakotvených v čl. I § 6 zmenkového zákona, nemôže podľa žalovaného 2/ obstať, nakoľko sa týka výlučne rozporu v číselných údajoch. Neurčitost' v mene, v ktorej je zmenková suma vyjadrená, nemôže byť odstránená použitím výkladových pravidiel podľa čl. I § 6 zmenkového zákona, pretože má za následok neplatnosť zmenky.

38. V závere žalovaný 2/ navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol, ako neprípustné, resp. zamietol, ako nedôvodné.

39. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej aj ako „dovolací súd“) [(ust. § 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“)], po zistení, že dovolanie podala včas žalobkyňa, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné a dôvodné.

40. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

41. Zo samej podstaty dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku vyplýva, že právnu úpravu, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých možno na podklade dovolania výnimočne prelomiť záväznosť a nezmeniteľnosť rozhodnutia súdu predstavujúceho už res iudicata, nemožno interpretovať rozširujúco. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch.

42. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP). To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

43. Dovolateľka vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, keďže má za to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nie je náležite odôvodnené. Napriek vedomosti súdov nižšej inštancie o existencii uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, ktorý vyslovil opačný právny názor, ako zaujal dovolací súd v kasačnom uznesení z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, podľa dovolateľky nekriticky s poukazom na ust. § 455 CSP prevzali právny názor dovolacieho súdu o neplatnosti zmienek. Uvedený záver konajúcich súdov nie je podľa dovolateľky náležite, riadne a podrobne odôvodnený.

44. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

45. Za účelne považuje dovolací súd zhrnúť doterajší stav konania a podstatné skutočnosti predmetného sporu.

46. V danom prípade nebolo sporné, že sa jednalo o cudzie zmenky predložené žalobkyňou, ktoré boli vystavené do 31. decembra 2008 pôvodne ako blankozmenky bez uvedenia zmenkovej sumy a dátumu splatnosti zmenky, a ktoré boli následne po zavedení meny euro v Slovenskej republike (po 1. januári 2009) o tieto údaje doplnené, pričom v číselnom vyjadrení zmenkovej sumy bol okrem rukou dopísaného údaj o mene „eur“ ponechaný aj pôvodne predtlačený údaj o mene „Sk“.

47. Okresný súd Bratislava V prvým rozsudkom z 15. apríla 2015 č. k. 3CbZm/6/2013-74, konštatoval neplatnosť zmienok z dôvodu, že oba údaje označujúce menu sú rovnocenné a spôsobujú vnútorný rozpor zmienky. Uvedený názor potvrdil Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. októbra 2015 č. k. 3CoZm/94/2015-112. Najvyšší súd Slovenskej republiky na dovolanie žalobkyne uznesením z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2015 č. k. 3CoZm/94/2015-112, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bratislava V z 15. apríla 2015 č. k. 3CbZm/6/2013-74 z procesných dôvodov zrušil. Súčasne sa dovolací súd vyjadril k hmotnoprávnej otázke platnosti zmienok, keď konštatoval neplatnosť predmetných zmienok z dôvodu, že údaj pri číselnom vyjadrení meny zmenkovej sumy „eur“ popri mene „Sk“ spôsobuje vnútorný rozpor zmenky, pretože ide o dva navzájom si konkurujúce údaje meny bez zmeny zmenkovej sumy.

48. Po vydaní kasačného uznesenia dovolacím súdom (sp. zn. 5Obdo/8/2017), rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, uznesením z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, v konaní, kde bola rovnaká osoba žalobkyne. Ako už bolo konštatované súdmi nižšej inštancie konajúcimi v predmetnom prípade, s ktorým názorom sa dovolací súd stotožňuje, jedná sa o skutkovo a právne totožný spor. V konaní vedenom pod. sp. zn. 3Obdo/65/2017 bola riešená skutková situácia, kedy na blankozmenke bola predtlačená mena „SKK“ a žalobkyňa realizovala svoje právo na vyplnenie zmenky v čase, keď v Slovenskej republike už platila mena euro, tzn. po 1. januári 2009. Z uvedeného dôvodu žalobkyňa zmenku vyplnila tak, že v číselnej, i slovnej časti bola zhodne uvedená suma, a v číselnej časti bol zapísaný údaj o mene „eur“, ale za týmto textom bol ponechaný aj pôvodný údaj „SKK“. Spôsob doplnenia chýbajúceho údaj zmenkovej sumy do blankozmenky mal za následok uvedenie dvoch mien pri zmenkovej sume vyjadrenej číslom, kedy pri rukou písanej sume je uvedená mena „eur“ pri súčasnom zachovaní predtlačenej meny v podobe „SKK“.

49. V bode 16.1. odôvodnenia Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017 uviedol, že: „Pokiaľ je zmenková suma uvedená v rovnakej výške v mene euro tak v číselnom vyjadrení, ako aj v slovnom vyjadrení, a oddelene od tohto vyjadrenia zmenkovej sumy je pri jej číselnom vyjadrení ponechaný aj údaj o mene „SKK“, nemožno automaticky dospieť k záveru, že by zmenková suma nebola vyjadrená určitým spôsobom“.

50. V bode 18. uznesenia Najvyšší súd Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017 konštatoval, že: „Požiadavke určitosti zmenkovej sumy ako podstatnej náležitosti cudzej zmenky podľa čl. I § 1 bod 2 ZZŠ vystavenej do 31. decembra 2008 pôvodne ako blankozmenka nebráni, ak je zmenková suma vyjadrená v totožnej výške číselne aj slovne v mene euro, a to ani v prípade, ak je iba pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy na formulári zmenky používanom v čase jej vystavenia

predtlačená mena „SKK“. V takom prípade nie je zmenka neplatná, keďže zmenková suma je vyjadrená určitým spôsobom v mene euro“.

51. Výsledkom dovolacieho konania (sp. zn. 3Obdo/65/2017) bol záver, že odvolací súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď žalobkyňou predloženú zmenku vystavenú do 31. decembra 2008 posúdil ako neplatnú z dôvodu, že sa pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy nachádzala predtlačená mena „SKK“, hoci zmenková suma bola číselne a aj slovné vyjadrená v mene euro v rovnakej výške. Dovolací súd uzavrel, že predmetná skutočnosť nezakladá neplatnosť zmenky.

52. Po vrátení veci kasačným uznesením (sp. zn. 5Obdo/8/2017) súdu prvej inštancie, tento rozhodol v poradí druhým rozsudkom z 25. októbra 2019 č. k. 4CbZm/59/2018-223 tak, že opätovne vyhodnotil zmenky ako neplatné, pretože uvedenie dvoch mien súčasne spôsobuje vnútorný rozpor zmenky. Napriek vedomosti o existencii uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, zverejneného v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 zo dňa 22. októbra 2019 pod por. č. 47, súd prvej inštancie zotrval na právnom názore o neplatnosti zmienek, pretože vychádzal výlučne z § 455 CSP o kasačnej záväznosti uznesenia (sp. zn. 5Obdo/8/2017), ktorú uprednostnil pred judikatórnou záväznosťou uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017. Stotožňujúc sa s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie Krajský súd v Bratislave v poradí druhým rozsudkom z 29. marca 2022 č. k. 2CoZm/13/2020-291, rozsudok Okresného súdu Bratislava V z 25. októbra 2019 č. k. 4CbZm/59/2018-223 potvrdil.

53. Pozornosť dovolací súd v predmetnom konaní upriamil na skutočnosť, že na rovnakú skutkovú a právnu situáciu existujú dve odlišné rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho s tým, že jedno rozhodnutie dovolacieho súdu požíva záväznosť kasačnú a druhé záväznosť judikatórnú a súčasne bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

54. Podľa ust. § 455 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

55. Podľa ust. § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) platí, že Najvyšší súd Slovenskej republiky dbá o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov vlastnou rozhodovacou činnosťou a tým, že prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov a zverejňuje právoplatné súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky.

56. Postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa ust. § 8 ods. 3 zákona o súdoch spočíva v tom, že najvyšší súd vyberie spomedzi svojich rozhodnutí tie, ktoré považuje za rozhodnutia zásadného významu pre účely zjednotenia názoru na určitú právnu otázku. Publikácia týchto dôležitých rozhodnutí v Zbierke im priznáva status osobitnej až normatívnej záväznosti. Rozhodnutia zverejnené v Zbierke tak predstavujú ustálenú judikaturu, ktorú po spripomienkovaní zákonom predpokladaným spôsobom odsúhlasilo príslušné kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. „Ak nastane situácia, že najvyšší súd považuje určitý právny názor za ustálený, je vhodné, aby ho publikoval v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky“ (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. októbra 2020 sp. zn. I. ÚS 115/2020).

57. V rámci Nálezu Ústavný súd Slovenskej republiky zo 6. októbra 2020 sp. zn. I. ÚS 115/2020, ďalej zdôraznil, že: „Pojem „otázka vyriešená“ treba preto vykladať v zmysle „vyriešená ustálená“; iná interpretácia v zásade neprichádza do úvahy. Na posúdenie, či ide o otázku už vyriešenú ustálená, treba potom aplikovať výklad najvyššieho súdu o ustálenej praxi dovolacieho súdu. Podľa najvyššieho súdu „ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky". Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali" (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017, 6Cdo/129/2017, 8Cdo/33/2017). Inak povedané, pokiaľ nejde o rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (relevantné sú aj staršie zbierky, pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018), tak možno za ustálenú prax považovať aj nepublikované rozhodnutie, ale musí spĺňať ďalšie predpoklady, a to (i) buď je tento názor vyjadrený opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach, alebo (ii) názor je vyjadrený aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, ale na toto rozhodnutie (resp. právny názor v ňom vyjadrený) nadviazali niektoré neskôr vydané rozhodnutia, t.j. opäť musí ísť o akceptáciu právneho názoru vo viacerých ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu. Z uvedených rozhodnutí vyplýva, že pokiaľ najvyšší súd odkazuje na nepublikované rozhodnutia, malo by ísť o „viacero takýchto rozhodnutí“.

58. Právna argumentácia poukazuje na tzv. ustálenú, alebo konštantnú judikatúru však musí spočívať na skutočne ustálenej judikatúre, teda na dostatočne všeobecných rozhodnutiach, ktoré sa bez výhrad na prejednávanú vec môžu a majú aplikovať. Nesmierne dôležitá je v takom prípade precízna aplikácia totožnosti alebo aspoň veľmi blízkej obdobnosti skutkových okolností použitého rozhodnutia - judikátu, bez vytrhávania viet z odôvodnenia rozhodnutia podľa toho, ako sa to práve hodí do argumentácie toho - ktorého účastníka. (Moravčíková, A., Bulletin Slovenskej advokácie, 11/2016, 28 s.)

59. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 vyplýva, že: „z ústavnej kompetencie súdov interpretovať a aplikovať zákony vyplýva aj ich oprávnenie dopĺňať a rozvíjať existujúcu judikatúru týkajúcu sa relevantných právnych otázok v prerokovaných veciach. Prípadné odchýlenie sa súdu od existujúcej skoršej judikatury v konkrétnom prípade by mohlo predstavovať zásah do základných práv a slobôd účastníka konania len za predpokladu, že by bolo dôsledkom arbitrárnosti alebo zjavnej neodôvodnenosti súdneho rozhodnutia v prerokováanej veci“.

60. V uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. mája 2014 sp. zn. 7Cdo/136/2013, sa vo vzťahu ku kasačnému rozhodnutiu uvádza, že „favorizácia inej právoplatne skončenej veci nemá v podmienkach Slovenskej republiky všeobecnú (precedenčnú) záväznosť, nemá v nepublikovanej podobe v Zbierke stanovísk a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ani faktickú „záväznosť“ pre iné - podobné prípady prejednávané súdmi, i keď v zložitých prípadoch (hard case) ju možno ako odkazovú metódu (stare decisis) používať pri odôvodňovaní súdnych rozhodnutí“.

61. Kontinuálne vo svojej judikatúre Najvyšší súd Slovenskej republiky vo všeobecnosti konštatuje, že záväznosť rozhodnutia súdu je jeho vlastnosť, v dôsledku ktorej má rozsudok účinky, ktoré založiť má. Právna teória i súdna prax (viď medziiným napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. decembra 2011 sp. zn. 2Cdo/155/2011) rozoznávajú dva základné typy záväznosti rozhodnutí najvyššieho súdu, a to na jednej strane záväznosť precedenčnú alebo judikatórnu [v inej (než prejednávanej) skutkovo a právne obdobnej veci], na druhej strane záväznosť kasačnú, alebo inštančnú [v tej istej (priamo prejednávanej) veci]. Samozrejme, v určitom prípade môže mať to isté rozhodnutie najvyššieho súdu zároveň účinky záväznosti oboch typov.

62. Základným znakom precedenčnej záväznosti je, že presahuje judikatórne hranice tej - ktorej prejednávanej veci, má všeobecný význam a týka sa bližšie neurčeného okruhu skutkovo a právne obdobných prípadov. I keď rozhodnutie najvyššieho súdu v právnom poriadku Slovenskej republiky nemožno chápať tak, ako je v anglo-americkom právnom systéme vnímaný precedens, predsa len aj jeho rozhodnutie predstavuje určité východisko pre rozhodovanie všeobecných súdov Slovenskej republiky v iných, skutkovo a právne rovnakých alebo obdobných prípadoch. Pre precedenčnú záväznosť je typické aj to, že pri nej existuje možnosť súdu nižšej inštancie nepodriať sa právnomu

názoru súdu vyššej inštancie vtedy, keď - reflektujúc právne závery vyššieho súdu vyslovené v inej právnej veci - náležite v dobrej viere vysvetlí svoj právny odklon, predostrie svoje konkurujúce úvahy a začne s rozhodnutím vyššieho súdu (judikátom najvyššieho súdu) zmysluplný právny dialóg, v rámci ktorého polemizuje s právnymi názormi vyššieho súdu a vysvetlí, prečo svoj právny názor považuje za lepšie zodpovedajúci podstate prejednávanej veci.

63. Účinky kasačnej záväznosti sú výrazne iné. Požiadavky na reflektovanie právneho názoru najvyššieho súdu zaujaté v tej istej právnej veci a vyjadrené v jeho zrušujúcom rozhodnutí sú pri následnom rozhodovaní odvolacieho súdu výrazne prísnejšie, než v prípade precedenčnej (judikatúrnej) záväznosti. Pre konanie po zrušení rozhodnutia dovolacím súdom platí bezvýnimočne zásada viazanosti a podriadenosti nižšieho súdu (odvolacieho alebo prvoinštančného) právnym názorom vysloveným dovolacím súdom. Kasačná (inštančná) záväznosť môže byť reflektovaná len bezpodmienečným rešpektovaním rozhodnutia najvyššieho súdu. V konaní nasledujúcom po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu nemá odvolací súd žiadny priestor pre úvahy, či bude alebo nebude rešpektovať právny názor najvyššieho súdu (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. decembra 2011 sp. zn. 2Cdo/155/2011, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 sp. zn. 3Cdo/12/2016, zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2016 pod por. č. 76, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. septembra 2019 sp. zn. 8Cdo/122/2018, uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 9. septembra 2021 sp. zn. 3Cdo/226/2019).

64. Kasačná viazanosť odvolacieho súdu právnym názorom vysloveným dovolacím súdom vyplýva z ustanovenia § 455 CSP. „Viazanosť právnym názorom vyjadreným v kasačnom rozhodnutí inštančne vyššieho súdu ...vyplýva zo zmyslu kasácie v právnom poriadku" (k tomu viď publikáciu Bobek, Kühn a kol.: Judikatura a právní argumentace, Vydavatelství Auditorium, Praha, 2013, str. 104). Viazanosť súdu nižšej inštancie právnym názorom súdu vyššej inštancie je zároveň vykonaním ústavného princípu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces, ktorého je integrálnou súčasťou. Nerešpektovanie právneho názoru dovolacieho súdu vyjadreného v zrušujúcom rozhodnutí je preto porušením tak ustanovenia § 455 CSP, ako aj základného práva účastníka konania na súdnu a inú právnu ochranu.

65. Pokiaľ je v rozpore s princípom právnej istoty, právom na spravodlivé súdne konanie a právom na prejednanie veci v primeranej lehote postup súdu, ktorý nerešpektuje precedenčnú záväznosť niektorého rozhodnutia najvyššieho súdu, o to viac a na oveľa vyššom stupni závažnosti ide o zásah do tohto princípu a týchto práv v prípade nerešpektovania kasačnej (inštančnej) záväznosti rozhodnutia najvyššieho súdu.

66. Pokiaľ má byť súd, ktorému je vec po zrušujúcom rozhodnutí dovolacieho súdu vrátená na ďalšie konanie, viazaný právnym názorom dovolacieho súdu, musí byť tento právny názor uvedený v odôvodnení rozsudku dovolacieho súdu. Musí z neho preto vyplývať, prečo bolo rozhodnutie súdu nižšej inštancie zrušené, prečo bolo považované za nesprávne, v čom spočívajú nedostatky dokazovania, skutkových záverov, prípadne nedostatky právneho posúdenia veci. Súd nižšej inštancie je teda viazaný (len) takým právnym názorom, ktorý bol základom pre rozhodnutie dovolacieho súdu. Pre súd nižšej inštancie je záväzný právny názor dovolacieho súdu tak pri posudzovaní otázok hmotného práva (napr. z hľadiska toho, ktorý právny predpis má byť aplikovaný, ako ho treba interpretovať), ako aj pri aplikácii procesných predpisov (napr. z aspektu dovolacím súdom vytýkaných väd dokazovania, iných väd majúcich za následok nesprávne rozhodnutie vo veci).

67. Viazanosť nižších súdov právnym názorom dovolacieho súdu neprichádza do úvahy vtedy, keď sa dovolací súd v zrušujúcom rozsudku obmedzil len na pokyn súdu, ako má v ďalšom konaní postupovať po procesnej stránke (že napr. treba vykonať ďalšie dôkazy), lebo v takomto prípade nejde o zaujatie právneho názoru. Pre úplnosť možno uviesť, že súd nižšej inštancie nie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu zaujatým v zrušujúcom rozhodnutí, keď po zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, prípadne aj súdu prvej inštancie sa skutkový základ zmení natoľko, že je vylúčená aplikácia právneho názoru dovolacieho súdu na nový skutkový základ (uznesenie Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky z 8. februára 2012 sp. zn. 6Cdo/227/2011).

68. Z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. augusta 2022 sp. zn. 4Cdo/119/2021, vyplýva, že: „Dovolací súd zdôrazňuje, že pri tzv. kasačnej záväznosti zrušovacieho rozhodnutia je súd nižšej inštancie povinný bezvýhradne sa podriaďiť právnomu názoru súdu vyššej inštancie vyslovenému v zrušovacom rozhodnutí (R 8/2016); akýkoľvek odklon súdu prvej inštancie od záväzného právneho názoru vysloveného odvolacím súdom alebo jeho bezdôvodné nerešpektovanie, by bolo posudzované ako svojvôľa so všetkými právnymi následkami. Jednalo by sa o závažné pochybenie súdu nižšej inštancie, ktoré zakladá porušenie práva strany na spravodlivý proces (sp. zn. 5Obo/2/2014). Vertikálny precedens a kasačná záväznosť rozhodnutia súdu vyššej inštancie nedovoľuje súdu nižšej inštancie zohľadniť nič, čo by mohlo viesť k nerešpektovaniu rozhodnutia, v tomto prípade odvolacieho súdu (okrem zmeny skutkových zistení a zmeny právnej úpravy, resp. zmeny rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít)".

69. Obdobný názor zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 14. júna 2023 sp. zn. 9Cdo/114/2021, konkrétne v bode 14. odôvodnenia, v zmysle ktorého: „Samozrejme, ani viazanosť odvolacieho súdu právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v jeho kasačnom rozhodnutí nie je absolútna. V určitých prípadoch sa viazanosť právnym názorom neuplatní. K vymedzeniu týchto výnimočných prípadov, explicitne v zákone neuvedených, dospela postupným dlhoročným vývojom aplikačná prax a právna teória. Ide najčastejšie o prípad zmeny v skutkových zisteniach, ktoré tvorili základ zrušujúceho aj zrušovaného rozhodnutia, alebo prípad zmeny právnej úpravy, ku ktorej došlo po zrušovacom rozhodnutí, ale pred opätovným rozhodnutím odvolacieho súdu. Nie je tiež vylúčené, že odvolací súd rozhodne inak aj z dôvodu zásadného judikatórneho posunu (napr. reflektujúc niektoré rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, alebo Európskeho súdu pre ľudské práva alebo ústavného súdu alebo najvyššieho súdu) v otázke, ktorá v čase rozhodovania dovolacieho súdu nebola celkom uspokojivo vyriešená".

70. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že napriek celkom prísnej záväznosti názorom vyloveným dovolacím súdom v kasačnom rozhodnutí (v danom prípade v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017) pre súdy nižšej inštancie, aj z uvedeného pravidla existujú výnimky, medzi ktoré okrem iného patrí aj judikatórny posun.

71. V danom prípade, aj keď nedošlo k zmene v skutkových zisteniach, ktoré tvorili základ kasačného rozhodnutia a zrušovaných rozhodnutí, ani k zmene právnej úpravy, súdy nižšej inštancie vzhľadom na vedomosť o existencii opačného právneho názoru obsiahnutého v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, ktorým došlo k judikatórному posunu, na ktorom sa dokonca spoločne zhodli senáty obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, čo sa prejavilo jeho zverejnením v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 zo dňa 22. októbra 2019 pod por. č. 47, boli povinné tento právny názor zohľadniť a aplikovať pri rozhodovaní vo veci samej.

72. Za týchto okolností, kedy by sa konajúce súdy svojím postupom správne odklonili od kasačnej záväznosti rozhodnutia dovolacieho súdu a priklonili k judikatórnej záväznosti iného rozhodnutia dovolacieho súdu, dovolací súd zdôrazňuje, že by nedošlo k porušeniu ústavného princípu práva na súdnu ochranu, ktorého integrálnou súčasťou je právo na spravodlivý proces. Teda nedošlo by k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f) CSP na strane žalovaného 2/, ako tvrdil žalovaný 2/.

73. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľka dôvodne namietala existenciu dovolacieho dôvodu podľa ust. § 420 písm. f) CSP, pretože sa súdy nižšej inštancie v odôvodneniach svojich rozhodnutí náležite nevysporiadali s kasačnou a judikatórnu záväznosťou kolidujúcich rozhodnutí najvyššieho súdu.

74. Z obsahu dovolania je zjavné, že dovolateľka vzhľadom na prípustnosť dovolacieho dôvodu aj podľa ust.

§ 421 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

75. Právna otázka nastolená dovolateľkou má nasledovné znenie: „Či je platná zmenka, ktorá bola vystavená ako blankozmenka bez uvedenia zmenkovej sumy a dátumu splatnosti zmenky, a ktorá bola následne po zavedení meny euro v Slovenskej republike o tieto údaje doplnená, pričom v číselnom vyjadrení zmenkovej sumy bol okrem dopísaného údaj o mene „eur“ ponechaný aj pôvodne predtlačený údaj o mene „Sk“, a to aj s poukazom na potrebu aplikácie čl. III 9a ods. 2 zmenkového zákona a s poukazom na ustanovenie § 14 ods. 2 zákona o zavedení meny euro?“.

76. S ohľadom na vyriešenie otázky priority záväznosti súdov nižšej inštancie právnym názorom dovolacieho súdu obsiahnutého v kasačnom rozhodnutí a opačným právnym názorom vysloveným v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pri totožných skutkových a právnych okolnostiach, dovolací súd konštatuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania aj v časti dovolacieho dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c) CSP, ktorý s tým nepochybne súvisí.

77. Dovolaťkou formulovaná otázka bola v skutkovo a právne zhodnom spore uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, zverejnením v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 pod por. č. 47, tzn. ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, jednoznačne náležite zodpovedaná, a to už v čase vydania druhého rozsudku súdom prvej inštancie z 25. októbra 2019 č. k. 4CbZm/59/2018-223.

78. Tým, že odvolací súd v napadnutom rozsudku potvrdil právny názor súdu prvej inštancie v druhom rozsudku o neplatnosti zmeniek, z dôvodu neurčitosti, pretože v číselnej, i slovnej časti bola zhodne uvedená suma, a v číselnej časti bol zapísaný údaj o mene „eur“, pri ponechaní aj pôvodného údaj o mene „Sk“ v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017, dopustil sa neprávneho právneho posúdenia.

79. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, zverejnenom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 pod por. č. 47, vo vzťahu k dovolateľkou nastolenej právnej otázke vyslovil právny názor, podľa ktorého: „Požiadavke určitosti zmenkovej sumy ako podstatnej náležitosti cudzej zmenky podľa čl. I § 1 bod 2 ZZŠ vystavenej do 31. decembra 2008 pôvodne ako blankozmenka nebráni, ak je zmenková suma vyjadrená v totožnej výške číselne aj slovne v mene euro, a to ani v prípade, ak je iba pri číselnom vyjadrení zmenkovej sumy na formulári zmenky používanom v čase jej vystavenia predtlačená mena „SKK“. V takom prípade nie je zmenka neplatná, keďže zmenková suma je vyjadrená určitým spôsobom v mene euro“.

80. Dovolací súd opätovne zdôrazňuje, že prostredníctvom uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, došlo k judikátornému posunu oproti právnemu názoru obsiahnutého v uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 2018 sp. zn. 5Obdo/8/2017. Inými slovami, skorší právny názor (5Obdo/8/2017) bol prekonaný neskorším právnym názorom (3Obdo/65/2017), na ktorom sa spoločne zjednotili senáty obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a preto bolo uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2019 sp. zn. 3Obdo/65/2017, zverejnením v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 pod por. č. 47, povýšené do statusu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

81. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka dôvodne namietala dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f) CSP a rovnako tak dovolací dôvod podľa ust. § 421 ods. 1 písm. c) CSP, preto dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže dôvody, pre ktoré bol zrušený rozsudok odvolacieho súdu, sa vzťahujú aj na rozsudok súdu prvej inštancie a v prípade zrušenia výlučne rozsudku odvolacieho súdu by vzhľadom na nesprávnosť právneho záveru súdu prvej inštancie o neplatnosti žalobkyňou predložených zmeniek bol odvolací súd

povinný rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, dovolací súd aj s prihliadnutím na zásadu hospodárnosti a rýchlosti konania (čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku) konštatuje, že nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu. Preto dovolací súd zrušil aj rozsudok súdu prvej inštancie (§ 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

82. V ďalšom konaní je súd nižšej inštancie (odvolací súd) právnym názorom dovolacieho súdu viazaný (§ 455 CSP).

83. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

84. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok